

O POCITU BEZPEČÍ ANEB OPRAVDU POTŘEBUJEME PLOTY?

„At' už zvolíme oplocení jakékoli, rozhodně nepoužijeme ostnatý drát, ani na jeho zakončení!“

Vladimír Mölzer, Moderní zahrada

„Vysoké štukované zdi, které ho ze všech stran obklopovaly, byly posety kusy rozbitých pivních lahví. Tento primitivní, ale účinný bezpečnostní systém zaručoval, že se dovnitř nedostane žádný nezvaný host, pokud nebude ochoten nechat hezkých pár kusů masa na zdi.“

Dan Brown, Digitální pevnost

Plot je opravdu zvláštní věc, něco jako televize: o ní také všichni prohlašují, že by se bez ní klidně obešli, ale až na pár statečných asketů (kteří tráví své noci u internetu) ji mají všichni. Přemýšlím často o světě bez zlodějů, lupičů, nenechavců, šizuňků, chmatáků, kapsářů, bytařů, půdařů, kasařů a všelijakých jiných „kradáků“, zkrátka existencí, na něž my všichni ostatní (že ?) doplácíme tím, že své majetky musíme všemožně zamykat, schovávat do trezorů, pojišťovat, pořizovat si bezpečnostní zasklení, bezpečnostní mříže, bezpečnostní žaluzie, bezpečnostní elektroniku, bodygárdy v sestřihu americké námořní pěchoty a tmavých brýlích i bez nich, zakrývat vlastním tělem bankomaty při vytukávání PIN, kupovat si střelné zbraně, hlídat celé noci za záclonou, nemotá-li se nám někdo kolem zaparkované Felicie, a brát hodiny u psychoterapeuta, když se nám z toho všeho vyvine paranoia. A také oplocovat, ovšem. Co peněz to všechno stojí a kolik procent HDP jde na vrub téhle *industrie uklidňování srdcí* ?

Plot však sám o sobě nemá jen funkci zvýšení bezpečnosti naší stavby a pozemku. Většina plotů má beztak z hlediska bezpečnostního smysl pouze symbolický, vždyť přes něj mnohdy, podle známého bonmotu Boženy Němcové, skočí pro kdeco i každá dobrá hospodyňka. Další funkcí plotu, hradby, zdi nebo ohrady je vyznačit v terénu nepřehlédnutelným způsobem pozemkovou državu, zabránit rozptýlení chovných zvířat či domácích mazlíčků včetně dítek a také ovšem zdobit a dotvářet výraz vlastní stavby rodinného domku.

Kterou ze zmíněných funkcí plotu považuje dnešní majitel rodinného domu za hlavní, za tak důležitou a nezpochybnitelnou, že pravidelně přemůže jeho altruistické sny o domě bez plotu ? Jednoznačně jde o *zprostředkování pocitu větší bezpečnosti*. Vždyť nemusí - pokud se budeme eufemisticky bavit o *neohlášených návštěvách* - jít jen o zloděje a lupiče. Zneklidňující jsou i jiné sorty: vandalové, úchylové všech odstínů, které zná klinická psychiatrie (od vcelku neškodných voyeurů či skoptofilů až po nebezpečnější

paparazzi), obyčejní čumilové, nevychovanci a bloudilové, zkrátka úhrnem hmyz opravdu obtížný. „*Mind the eavesdropper !*“, říkávají Angličané, když chtějí vyjádřit něco na způsob českého *I stěny mají uši*. Doslovně to ovšem znamená *Pozor na toho pod okapem !*

Tyhle dubiózní existence, nerespektující občas intimitu pozemku kolem rodinného domu, představují nepříjemnosti asi mnohem frekventovanější než opravdoví zločinci. Snad i proto je teď všude vidět mnohem více psů než před léty, což se dá těžko vysvětlit jen nějakým výronem lásky člověka k němé tváři. Také výstražné cedulky na plotech stupňují svou expresivitu, však si všimněte: od dřívějšího, takřka neutrálního konstatování *Pozor (zlý) pes !* přes zobrazení kokršpanělů s vcelku věcným textem *Jsem u branky za pět vteřin. A ty ? až po fotografie dobrmanů s výhrůžným Jak přelezeš plot, bude z tebe šrot !*

Pes za plotem je však u nás asi jediné legální „nástražné zařízení“. Nejruznější samostříly, pekelné stroje, lapací jámy, elektrinou nabitá dráty, tygry, které už „okusili lidské maso“ či inspirace z filmu *Sám doma* raději ani nezkoušejte. Ať už se nám to jeví jako nadřžování lotrům nebo ne je v našem právním řádu těch odlišností od právních zvyklostí v USA opravdu hodně.

Pokud tedy chcete zádržný efekt plotu kolem vašeho domu posílit, prolistujte si raději katalog nebo internetové stránky některé ze specializovaných firem, dodávajících pletivové oplocení nebo nejruznější mřížové rámy s kovovými hroty na sloupcích. V posledních letech působí u nás firmy, jejichž výrobky v tomto oboru jsou nejen solidně pevné a dobře povrchově upravené (komu by se také chtělo plot v jednom kuse natírat, že), ale i esteticky snesitelné, mnohdy dokonce velmi dobře. Rozhodně je to lepší, než iniciativy kutilské, zpracovávající na plot např. odpady z lisovny plechů místní továrny, kteréžto opusy jsou zvláště na české vesnici dosud hojně zastoupené.

K pocitu domácího bezpečí přispívá tradičně i umístění ložnic v patře. Jakkoli je současný trend co největšího propojení obytného interiéru s okolím domu v jediné úrovni nepochybný, většina mých klientů s ložnicí s přímým vstupem na zahradu má problém: málo platné, větší bezpečnost je pocíťována v podkroví. (A nepomáhá tu ani upozornění na klasickou loveckou vyprávěnku z ruské Sibiře, ve které se zlí a hladoví vlci dostali do chaloupky tak, že se prohrabali skrz zvetšelé šindele její střechy...). Pamatujete na tzv. *DC Snipera*, dvojici pološilených deprivantů, kteří z auta náhodně stříleli Američany v okolí Washingtonu v roce 2002 ? Na ulici, v parku, u benzínových pump ? Kromě jiného způsobili, že se přízemí rodinných vilek široko daleko úplně vylidnila. Traumatizovaní lidé spali raději v půdních prostorách na přenosných lehátkách.

Co tedy reálně doporučit, tvrdím-li, že plot takřka žádné zvýšení pasivní bezpečnosti vašemu domu nepřinese a případného narušitele zdrží jen velmi symbolicky ? Čím posílit klid a intimitu bydlení a také ovšem bezpečnost našeho majetku, nechceme-li investovat do něčeho podobného, co vidíme kolem temelínských betonových zvonů ? Překvapila mě nedávno jedna křesťanská rodina, která, jak se mi zdá, opravdu žije podle Kristova nabádání: „*Neukládejte si poklady na zemi, kde je ničící mol a rez a kde je zlodějové vykopávají a kradou...*“ Přesto investovali do zabezpečení svého domu prostředky opravdu značné. Před časem je totiž vykradli, sebrali starou televizi, fotoaparát a nějaké ručníky, dohromady za několik tisícovek. Obě dcery a zvláště paní domu se pak ale prý léta složitě vzpomínávaly z představy, jak sem jim nějakí nájezdníci hrabou v prádelníku: domov byl najednou v jejich srdcích jaksi znečištěn. Rozuměl jsem tomu.

Myslím, že nedává moc smyslu spoléhat na odolnost či „zlodějonepropustnost“ jednotlivých materiálů. I zlodějské řemeslo upadá a zaznamenává ústup od důmyslu a šikovnosti a příklon k brutalitě. Zloději toho často více zničí než odnesou. Žádné žaluzie nemohou příliš dlouho vzdorovat Vasilovu krumpáči nebo beranidlu z lešenářské trubky. Viděl jsem už bohužel také, jak dopadl dům, ze kterého vyrvali okenní mříž za pomoci buldozeru: díra jak Macocha. Přesto důvod, proč investovat třeba do okenic, sofistikovanějšího dveřního zámku nebo do bezpečnostního skla v oknech existuje: prodlouží totiž dobu nutnou k tomu, aby se někdo dostal dovnitř. Jsou-li osazeny moderní zabezpečovací elektronikou (např. detektory pohybu, snímače rozbití oken apod.) zvětší se pak přirozeně šance úspěšného zásahu. Se vzdáleností našeho domu od tzv. pultu centralizované ochrany či od místa výjezdu zásahové skupiny nabývá každá vteřina navíc veliké ceny. Jsou však místa vzdálená od větších center, daleko od hlučícího davu, kde to bývá s rozumnou dobou dojezdu ostrých hochů zásahové party velmi problematické. Po dvaceti či třiceti minutách bývá dávno vymalováno a v takovém případě nevidím v nějakém přílišném opevňování domu velký smysl: tady se spíše vyplatí dobré pojištění.

Ale vraťme se ještě k plotům. Pozor na ně ! Nedá mi, než tu zmínit tristní skutečnost, že právě ony bývají velmi častým zdrojem sousedských ruznic, ba i explozí vzájemného násilí. Jeden třeba začne postupovat podle hesla: *já plot nepotřebuji, hlavně když ho bude mít soused* a na společný plot zkrátka nepřispěje. Po roce dohadů si navzájem rozbijí hlavy. Nebo už takřka zobecněný případ: *šest řadových domků vyžaduje sedm plotů*. Jsou-li stavebníci rozhádání už během stavby svépomocí, vemte jed na to, že se na sedmý plot nesloží, jak by vyžadoval normální zdravý rozum, nýbrž jejich při řešení dva roky

stavební úřad, pak krajský úřad, pak soud okresní, krajský... Všichni mohou zemřít sešlostí věkem, oplakávání svými rodinami, a z posledních sil nabádat potomky, aby v tomto sporu neumdlévali a nepošpinili tak světlou památku svých otců, kteří přece ve věci toho zatraceného sedmého plotu jen chtěli, aby pravda zvítězila...

Jak poznamenáno úvodem, dalším smyslem plotů bývá zabránit útěku domácích mazlíčků či chovných zvířat. Uteče-li vám dírou v plotě ovce, dá se objevit a zahnat zpátky. Horší to bude s chovným pštrossem. Nebo s kapybarou. Můj bratr, veterinární doktor v plzeňské ZOO, mi vyprávěl nejednu příhodu, jak občas spolu s policií po nocích nahání opravdu kdejakou faunu. Jeden by nevěřil co všechno si dnešní člověk dokáže domů pořídit: vlk, hroznýš, gepard nebo šimpanz nejsou žádné velké speciality. Neudělat těmto domácím mazlíčkům plot jaksepatří je ovšem obecné ohrožení.

Plot má také funkci výtvarnou. Může zesílit či naopak oslabit účinek hlavní stavby. Vždycky by mělo platit, že jeho výtvarné a materiálové zpracování by s ní mělo nějak souviset: slohově, motivicky, materiálově, barevně atd. Pořád se ještě objevují funkcionální vilky s plotem z umělecké litiny á la r. 1875 nebo plotem, připomínajícím koňský výběh na arizonské farmě. Dobrý typ: plot se stejným motivem, jaké nese balkónové zábradlí. Špatný typ: plot z masivních kamenů (s velkými betonovými spárami) kolem domu s cihelnou obezdívkou.

Sám kolem svého domu žádný plot nemám a bohdá mít nebudu. Děti mám odrostlejší, na vysokých školách, takže si už mohou hrát bez dozoru i mimo dvůr a zahrádku. Psa nevlastním, tygra také ne a z ovce bych byl úplně bezradný. Naše kočka Mafie by plot snadno přešla stejně. Stromky jsem zabalil ochranným pletivem, takže je srny v zimě nechávají na pokoji. Lidi ze sousedství můj pozemek respektují: neztratil se mi za ta léta, co tu žiji, ani hřebík. Hašek ve Švejkovi píše: *„Tam u Strakoníc jsou ještě takoví moc blbí a poctiví lidi, že nechají ještě leckdes přes noc votevřeno a ve dne to vůbec nezamykají.“* Moc si toho vážím a věřím, že nejen u Strakoníc.

Tak k čemu plot ?

Ing. arch. Jan Rampich